

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Eva Hedenström

Tekniska nämnden

Återrapportering av medborgarförankring om system för fastighetsnära insamling av förpackningar

Ärendet

Tekniska nämnden gav vid sitt sammanträde 2024-03-14 (§ 23) samhällsutvecklingsförvaltningen i uppdrag att genomföra en så kallad medborgarförankring gällande kommunens kommande system för fastighetsnära insamling av förpackningar. Förvaltningen har under maj månad kommunicerat via olika kanaler och genomfört en enkätundersökning med frågor kopplade till utformningen av den nya insamlingstjänsten. Resultatet från enkäten återrapporteras i föreliggande ärende.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden noterar återrapporteringen av medborgarförankringen gällande fastighetsnära insamling av förpackningar och lägger den till handlingarna.

Bakgrund

Uppdrag

Senast den 1 januari 2027 ska fastighetsnära insamling av förpackningar ske från hushåll. Tekniska nämnden beslutade vid sammanträde 2024-03-14 § 23 vilka kärn som ska användas för insamlingen från enfamiljshus och mindre flerfamiljshus som ett grundabonnemang. Nämnden gav även förvaltningen i uppdrag att genomföra en så kallad medborgarförankring vars resultat skulle återrapporteras till nämnden under 2024.

Syfte

Syftet med medborgarförankringen var dels att på ett tidigt stadium informera om vad som kommer att ske och berätta varför insamlingstjänsten införs och även inhämta synpunkter från kommuninvånarna gällande utformningen av densamma.

Upplägg

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Eva Hedenström

Fokus i kommunikationen har legat på att förklara hur systemet kommer att vara uppbyggt och motivera varför kommunen valt just systemet med tvåfackskärl framför andra system. Vidare när i tid det kommer att införas och varför. En enkät togs fram som var öppen under hela maj månad med frågor kring den nya insamlingstjänsten. Antalet frågor varierade beroende på valet av olika svar och typ av abonnent (boende i enfamiljshus på fastlandet, i enfamiljshus med gemensam hämtning, boende på Tranholmen eller hyresvärd eller styrelseledamot för flerfamiljshus).

Kanaler/aktiviteter

För att nå olika målgrupper skedde kommunikationen via olika kanaler både i form av inlägg på kommunens sociala medier, annons i Mitti Danderyd, i kommunens digitala nyhetsbrev *Skräpposten* samt som nyhet på kommunens hemsida. En separat landningssida skapades med information, bland annat med vanliga frågor och svar samt med en länk vidare till enkäten.

Under maj månad visades provexemplar av tvåfackskärnen upp på kommunens entrétorg i Mörby Centrum tillsammans med informationstavlor. Under senare delen av maj skedde förhandsröstning till EU-valet i samma lokal varför det finns skäl att tro att många i samband med detta också fick möjlighet att se kärnen. Avfallsenheten var vidare med på kommunens cykeldag den 15 maj och visade upp kärnen och informerade om den förändrade insamlingen.

Under våren bjöd avfallsenheten in representanter för kommunens villaägarföreningar till möte. Syftet var att ge dem information om valet av system och motivering till detta, något som de i sin tur kan ta med sig i dialogen med sina medlemmar. Detta gav även värdefull insikt till avfallsenheten att ha med sig i den vidare kommunikationen. Två av tre villaägareföreningar hade möjlighet att delta med en representant vardera.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Samhällsutvecklingsförvaltningen kan konstatera att majoriteten av de kommuninvånare som kom fram för att ställa frågor under cykeldagen uttryckte sig i mycket positiva ordalag om den kommande insamlingen. Nedan redogörs svaren på kommunens enkät.

Resultat enkät

Antal svarande

Antal svar på enkäten uppgick till 152 personer varvid samtliga boende i Danderyds kommun. Av dessa var 103 stycken (68 %) boende i enfamiljshus på fastlandet, 6 personer (4 %) boende i enfamiljshus med gemensam avfallshämtning på fastlandet, 5 svarande (3 %)

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Eva Hedenström

styrelseledamöter eller hyresvärdar för flerfamiljshus och 38 stycken (25 %) boende på Tranholmen.

Behov av lösning

Svarande för enfamiljshus med gemensam lösning samt hyresvärdar eller styrelseledamöter för flerfamiljshus fick frågan angående behov av lösning. Ungefär hälften bedömer att det kommer att klara sig med tvådelade kärl och resterande tror att de kommer behöva större separata kärl per fraktion eller annan behållartyp.

En fråga ställdes specifikt till enfamiljshus på fastlandet och handlade om de boende bedömer att grundabonnemanget kommer att räcka. Av dessa svarade 82 stycken (80 %) ja på frågan och 21 (20 %) svarade nej. De som svarade nej fick följdfrågan om vilken typ av förpackningar de riskerar att få för mycket av. Flera valalternativ var möjliga. Förpackningar av plast och papper var de fraktioner som fick flest val. Vidare ställdes frågan vad personerna främst vill göra med det avfall som inte får plats i kärLEN. Denna fråga ställdes till de enfamiljshus som svarat nej på frågan om de tror att grundabonnemanget kommer att räcka. Frågan ställdes även till enfamiljshus med gemensam avfallshämtning samt flerfamiljshus som svarat att de kommer klara sig på tvådelade kärl. Majoriteten – 16 personer (62 %) önskar lämna det på kommunens återvinningsstationer.

Placering av kärl/behållare

Samtliga svarande, förutom boende på Tranholmen, fick frågan om de vill få kärLEN med förpackningsavfall hämtade inne på fastigheten mot en avgift (så kallat gångavståndstillägg). Majoriteten 95 personer (83 % svarade nej på frågan. Av de 19 (17 %) som svarade ja så ville de flesta – 13 personer (68,4 %) – endast ha gångavståndstillägg i det lägsta intervallet 11–20 meter.

Svarande för flerfamiljshus samt enfamiljshus med gemensam hämtning fick även frågan hur de kommer anordna med plats för kärl/behållare för förpackningsavfallet. De svarsalternativ som valdes var att ställa kärLEN utomhus (sex respondenter) och att använda befintligt soprum (fem respondenter).

Tranholmen

En specifik fråga ställdes till boende på Tranholmen om var de vill kunna lämna sitt förpackningsavfall. Av dessa valde 22 personer (58 %) alternativet att kunna lämna på ön och 15 (40 %) alternativet att kunna lämna både på ön och på fastlandet.

Delade kärl

Enfamiljshus på fastlandet (ej med gemensam hämtning) fick frågan om de vill ha möjligheten att dela kärl för förpackningsavfall med en eller två

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Eva Hedenström

grannar. Majoriteten, 74 respondenter (72 %), svarade nej medan 29 respondenter (28) % svarade ja på frågan.

Tilläggstjänster

En fråga som ställdes till samtliga var om de idag abonnerar på någon tilläggstjänst. De flesta, 95 stycken (63 %) svarade nej och 57 (37 %) svarade ja varvid nästan samtliga abonnerade på hämtning av tidningar och/eller trädgårdsavfall.

De som idag abonnerar på en tilläggstjänst fick även frågan om de planerar att fortsätta med abonnemanget även när den fastighetsnära insamlingen av förpackningar införs. Majoriteten, 47 personer (83 %) svarade att de kommer att fortsätta medan 5 (9 %) svarar att de inte fortsätter med samtliga av sina abonnemang. 5 personer (9 %) svarade nej på frågan.

Kommunikation

Samtliga fick frågan ifall de vill kunna få påminnelse inför avfallshämtning. Majoriteten, 116 personer (76 %) svarade ja på frågan och övriga 36 (24 %) svarade nej. Av de som svarade ja så önskade många påminnelse för hämtningen av de olika förpackningsfraktionerna. Antalet svar på övriga fraktioner (mat- och restavfall samt eventuella tilläggstjänster) var lägre. Den kommunikationskanal som flest föredrog var påminnelse via sms före e-postmeddelande, pushnotis i Danderydsappen eller annat.

Övriga synpunkter

Ett fritextfält fanns i slutet av enkäten där svarande hade möjlighet att lämna övriga eventuella synpunkter eller önskemål kopplat till förpackningsinsamlingen. 79 personer valde att göra så. Svaren har kategoriserats upp. 19 personer tycks kritiska och två personer är mycket kritiska till den nya insamlingen. Nästan samtliga (15 personer) hänvisar till platsbrist och för många kärl och av dessa vill fyra åka till återvinningsstation i stället.

Antal svarande som uttrycker att de är positiva är 14 personer och därtill är två mycket positiva. De ser fram emot att insamlingen ska börja och några tycker att det borde skett tidigare.

I övrigt så tolkas resterande 42 svar som neutrala till själva upplägget med den nya insamlingen vad gäller kärl men där ett fåtal har synpunkter på att det kommer krävas tätare hämtningar.

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Det går inte att dra några generella slutsatser över Danderydsbornas åsikter och önskemål med tanke på svarsfrekvensen i relation till kommunens invånarantal. Det kan endast konstateras att bland de som svarat av boende i enfamiljshus på fastlandet och med gemensam hämtning så bedömer de flesta att grundabonnemanget kommer att räcka vilket är intressant. Vidare

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Eva Hedenström

noterar förvaltningen att många av de svarande inte vill betala för att ha kärnen längre in på fastigheten. Danderyds kommun har idag långa dragvägar för mat- och restavfallskärl jämfört med många andra kommuner. En fastighetsägare kan betala för att få sina mat- och restavfallskärl hämtade 50 meter in från där sopbilen har sin uppställningsplats. Bland de som vill kunna betala för gångavståndstillägg så vill nästan samtliga ha intervallet 11–20 meter vilket är mer i linje för vad övriga Sverige har som gångavståndstillägg.

När det kommer till Tranholmen är det tydligt av svaren att det finns ett starkt stöd framför allt för hämtning på ön men att det även ska finnas alternativ att lämna på fastlandet.

Förvaltningen gör även bedömningen att relativt få personer är intresserade av att dela kärl med en granne.

Ett förvånande resultat är att de flesta som idag abonnerar på en tilläggstjänst även vill fortsätta göra så. Med tanke på utökningen av kärl, som blir ett resultat av förpackningsinsamlingen, antog förvaltningen att många planerar att säga upp övriga tilläggstjänster. Så verkar dock inte vara fallet bland de som svarat på enkäten.

När det kommer till kommunikation är det tydligt att det finns önskemål om att bli påmind, främst via sms, inför de nya fraktionernas hämtningar. Detta är något som förvaltningen bör arbeta vidare med. När det gäller nuvarande fraktioner verkar behovet av information av detta slag inte vara lika stort.

Samhällsutvecklingsförvaltningen kan även konstatera att bland de som svarade på enkäten så var de flesta neutrala i sin inställning till den nya insamlingen.

Avslutningsvis gör samhällsutvecklingsförvaltningen bedömningen att medborgarförankringen har varit lyckad och bör ha nått många. Den har även gett insikter som kan vara värdefulla i utformningen av den nya tjänsten och kommande taxa. Noteras bör dock att detta endast är ett första steg i kommunikationsarbetet mot implementeringen av den fastighetsnära insamlingen.

Fortsatt arbete

Medborgarförankringen som utfördes i maj var ett tidigt steg i processen när det gäller implementering och sedermera införandet av den fastighetsnära insamling av förpackningar. Nästa steg är att genomföra upphandlingar, både av kärllleverantör och insamlingsentreprenör. Parallellt med att upphandlingarna genomförs kommer arbetet med kommunens framtida avfallstaxa pågå då den fastighetsnära förpackningsinsamlingen kommer att vara en del av det framtida avfallstjänstebudet. Avfallsföreskrifterna

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Eva Hedenström

kommer också att vara föremål för revidering. Det är nödvändigt bland annat för att harmonisera med de nya kraven på fastighetsnära insamling av förpackningar.

Fram till dess att kärlden ställs ut under 2026 kommer samhällsutvecklingsförvaltningen att genomföra ett aktivt kommunikationsarbete. Fastighetsägare kommer i god tid få konkret information om när i tid utställning av kärll kommer att ske och när insamlingen kommer att påbörjas.

Förvaltningen kommer på ett tidigt stadium ha en tät dialog och planering med fastighetsägare i områden som idag har anvisad plats för sin avfallshämtning eller där fastighetsnära insamling av förpackningar behöver få speciallösningar.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några direkta konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Återrapportering av medborgarförankring om system för fastighetsnära insamling av förpackningar

Expedieras
[Klicka här för att lägga till text.](#)